

Livet og aktiviteter på Sakskøbing Havn og Fjord

Historisk tilbageblik

Ved reformationen i 1536 havde handelslivet i Sakskøbing store problemer, fordi Fjorden var sandet så meget til, at handelsskibene ikke kunne sejle ind til havnen. Borgerne måtte nu transportere deres varer på land mellem købstaden og den lille havn ved Oreby, hvorfra en udskibning til Smålandsfarvandet foregik. Godsejeren på Orebygård krævede sin andel, og der opstod en interessekonflikt, som borgerne vandt i sidste ende.

- Ca. 1850 En mindre bro over åen mellem Sakskøbing og Rørbæk.
- År 1886 Havnebroen istandsat og udvidet til ca. 5 meters brede.
- År 1915 Havnebroen igen istandsat og udvidet til ca. 10 meter.
- År 1915 Kommunens Pakhus på havnepladsen opført og igen nedrevet i 1972. Havnefogedboligen opførtes samme år på markjord, matr. nr. 1a.
- År 1979 Opført en helt ny havnebro.
- År 1997 Ophørte Sakskøbing Havn officielt som trafikhavn. På Sakskøbingsiden blev samme år opstillet en rustfri skrue. Den var fra færgen ”Dronning Anne Marie” og blev skænket af Sakskøbing Skibsværft.
- År 2006 Hele havneområdet renoveret, alt bolværket udskiftet.

Høje vandstande i Sakskøbing Havn

Kilder: DMI, Skottes karetmagerværksted og Hennings dagbog.

22. feb. 1993	+ 1,90 m	03. nov. 1995	+ 1,60 m (ca.)
01. nov. 2006	+ 1,95 m	06. jan. 2012	+ 1,60 m
06. dec. 2013	+ 1,85 m	29. okt. 2017	+ 1,50 m
03. okt. 2018	+ 1,10 m	29. nov. 2018	+ 1,12 m
02. jan. 2019	+ 1,58 m	09. jan. 2019	+ 1,35 m
14. jan. 2019	+ 0,98 m	15. jan. 2019	+ 1.00 m

Den 29. nov. 2018 var vandstanden på Sakskøbing Fjord minus 1,10 meter. På det tidspunkt lignede Fjorden et stort åløb, for der var kun vand i selve sejlrenden.

Taler man med ældre mennesker, som har boet hele deres liv her i byen, udtaler de næsten enslydende, at sådan har det altid været med vandstanden. Så intet nyt.

Vandet er faldende efter højvande i 2006

En sejklub i Sakskøbing inderhavn bliver til

Sakskøbing Motor og Sejklub

Kilde: Ole Edlund Jensen.

Efter kommunesammenlægningen i 2007 blev Sakskøbing Kommune som bekendt en del af Guldborgsund Kommune. Her var der en del kommunalt drevne lystbådehavne, blandt andet Sakskøbing Inderhavn. Priserne for

pladsleje skulle harmoniseres, det vil sige samme pris i alle kommunens lystbådehavne, og det blev de ikke just billigere af.

Vi var derfor fem bådepladslejere, som i februar 2010 nedsatte en arbejdsgruppe, som havde til formål at starte en sejlkлуб i inderhavnen. Vi fik lavet vedtægter, ordensreglement, takstblad og lignende.

Arbejdsgruppen bestod af følgende personer: Palle Danielsen, Keld Madsen, Mogens Hansen, Bent Jørgensen og Ole Edlund Jensen. Vi havde sideløbende forhandlinger med Guldborgsund Kommune for at få en lejeaftale for hele inderhavnen, faskinepladser, vinterplads samt servicebygning på plads. Det lykkedes den 13. marts 2010.

Vi havde den stiftende generalforsamling den 25. marts 2010 og ”Sakskøbing Motor- og Sejlkлуб” var nu en realitet. Arbejdsgruppen blev valgt som Sejlkclubbens første bestyrelse med Palle Danielsen som formand.

Nu manglede vi bare et sted at være, og vores første forslag var at bygge et klubhus ved siden af den lejede servicebygning, men det satte boligselskabet sig imod, da de havde den opfattelse, at vores byggeri ville ødelægge udsigten fra deres lejligheder, og da det i øvrigt også krævede, at der skulle laves en ny lokalplan for området, endte det med, at vi i stedet lavede en aftale med Sundhedscentret på havnen om at leje en del af deres lokale. Ved udgangen af 2012 fik vi besked om, at Sundhedscentret nu selv skulle bruge pladsen, og vi begyndte derfor at kikke på alternative løsninger/placeringer til et klublokale.

På internettet fandt vi en færge, som Slagelse Kommune havde til salg. Vi kørte i februar 2013 en tur til Korsør havn, hvor vi fik en fremvisning af den gamle Omøsundfærge, som var den færge, der var sat til salg. Vi blev enige om, at den godt kunne bruges som et flydende klubhus i Sakskøbing. Prisen for færgen var 300.000 kr. leveret i Sakskøbing Havn.

På den ordinære generalforsamling i marts 2013 fik vi et ok til at købe færgen, og den 12. maj 2013 fik vi leveret færgen i Sakskøbing Havn.

Vi fik nu udfærdiget et byggeprojekt, som indeholdt et nøglefærdigt klublokale bygget på færgens vogndæk.

Prisen for klublokalet var 460.000 kr. Vi havde på det tidspunkt været i gang med at søge LAG-midler og havde fået tilsagn om at få et tilskud på i alt 270.000 kr. Vi søgte ligeledes Guldborgsund Kommune, og her fik vi et tilskud på 218.000 kr.

Vores medlemmer brugte over 1000 pligttimer til alle de opgaver, som ikke var indeholdt i projektet: Det vil sige at male færgen, lægge ny dørk overalt, renovere styrehuset og lignende opgaver.

Færgen var færdig og blev indviet lørdag den 24. maj 2014, og den har siden løst sin opgave som et flydende klubhus.

Klubhuset Omø Sund

Den 4. nov. 2015 overtog vi 8/10 af husbådsanlægget beliggende ved Havnegade 4. Selskabet, som drev og ejede anlægget, var gået konkurs, og vi fik anlægget til en god pris. Anlægget bestod af 100 meter flydebro, 12 parkeringspladser samt en servicebygning. Der var oprindelig plads til 9 husbåde, kombineret med store motor/sejlbåde. Januar 2019 lå der 3 husbåde samt 12 større motor/sejlbåde.

Vi har fået opsat en mastekran på havnen samt bygget et masteskur på vinteropbevaringspladsen, så vi råder over en fuld indrettet lystbådehavn, som vi både er glade og stolte af.

Vi har 52 bådepladser i inderhavnen samt 12 bådepladser og 3 husbåde ved flydebroen, og alle pladserne er udlejet.

Vi har ca. 50 små bådepladser ved faskinerne til mindre lystfiskerbåde og der er få pladser tilbage.

Vi er i januar 2019 over 70 medlemmer i inderhavnen og klubbens bestyrelse er følgende: Ole Jensen, formand, Carl Erik Larsen, næstformand, Henrik Fich, kasserer, Rane Sigsgaard og Henning Jørgensen, bestyrelsesmedlemmer.

Mellem Sakskøbing Inderhavn og Maltrup Vænge Lystbådehavn har Sakskøbing Fjord nærmest karakter af et åløb. Kort før Lystbådehavnen gemmer sig en 14 hektar stor sø, der opstod ved en oversvømmelse i 2006. Mens området var tørlagt, havde Saxenhøj lejet engen til afgræsning til en pris på 20.000 kr. om året. Nu fik Guldborgsund Kommune straks området ophøjet til en vedvarende sø, der hurtigt fik et rigt fugleliv, hvilket man kan nyde, hvis man går eller cykler en tur på stien langs med fjorden.

Havnegade 3, matr. nr. 127 a.

Tidligere matr. 126, nu sammenlagt med matr. nr. 127.

- Før 1900 Kommunens materielhus, der blev nedrevet i ca. 1909.
- År 1910 Fritz Rasmussen, købmand, opførte det nuværende kornmagasin.
- Ca. 1927 A/S C. A. Qvade.
- År ukendt til DLG.
- År ukendt Michael Sømod, udlejer til museumsforeningen Saxtorp.
- År 2001 Allan Skipper Pedersen, fysioterapeut, ombygger til Sundhedscenter, som fik navnet Sydhavsøernes Sundhedscenter. Skipper, som han kaldtes i daglig tale, fik en pris for den flotte restaurering af bygningen.
- År 2005 O&N ApS købte bygningerne på Havnegade 3. Indtil 1. feb. 2010 drev Allan Skipper Pedersen Fysioterapi & Sundhedscenter.
- År 2010 1. okt. overtog fysioterapeut Claus Hansen driften af Centret, som samtidig skiftede navn til Sakskøbing Fysioterapi & Fitness Center.

Havnegade 7, matr. nr. 131a, 131e og 131f.

- År 1940 A/S C. A. Qvade opfører magasinbygning, nedrevet i år 2000.
- Ca. 1960 A/S C. A. Qvade opfører en kornsilo. Bygmester A/S Søtoftegård.
- År 1999 Ombygning af kornsiloen til 28 boliger, bygherre Sakskøbing Boligselskab.
Projektering startede i oktober 1999.
Byggestart i april 2000.
Rejsegilde 21. august 2000.
De første beboere flyttede ind i marts 2001.

Fra 10. etage er der en mageløs udsigt over den hyggelige by med åløbet til den ene side og havnen, fjorden og Smålandsfarvandet til den anden side. Kornsiloen ligger i den tidligere industri- og trafikhavn og er med til at give havnen et nyt liv.

I sommeren 2018 blev facaden renoveret. Den startede den 16. april og var færdig den 13. december. Den pudsede facade blev udskiftet med en beklædning af vedligeholdelsesfrie steniplader. Troels Jørgensen A/S var totalentreprenør.

Renoveringen var et led i en omfattende forskønnelse af havneområdet, som Guldborgsund Kommune foretager i disse år. Omkring siloen bliver der et fælles grønt anlæg og andre bygninger, blandt andet et pakhus vil følge efter siloens foryngelse.

Motor- og Sejlklubben på Rørbæk siden – i baggrunden Toldboderne

Toldboderne

Boligkomplekset er opført på den grund, hvor Mertz tidligere havde sin landbrugsmaskine forretning og værksted og på en del, hvor det tidligere bådeværft lå med tørdok og værksted.

Boligselskabet købte begge grunde og opførte Toldboderne med 40 lejemål. De første lejligheder var klar til indflytning den 1. november 2005.

Livet ved Faskinerne fra 1998-2019

og lidt om Egon Jensen

Ingen kan huske, hvornår Egon er født, men Faskine-gutterne mener, at han havde fødselsdag først i juni måned.

Der menes også, at Egon døde sidst i februar 2006, og at han blev 72 eller 73 år.

Så vidt jeg har hørt, er Egon født her i nærheden af Sakskøbing, og hans forældre ejede huset på Møllevej nr. 50. Egon boede hos sine forældre. Han mistede først sin far og en del år senere sin mor. Så forlydende er, at han havde en lang og tryk barndom. Hvor Egon boede, efter han flyttede hjemmefra, vides ikke med sikkerhed, men sine sidste 6-8 år boede han i en lille lejlighed i Brogade 6A her i Sakskøbing.

Jeg lærte Egon at kende i 1999, hvor jeg købte min første båd og fik bådeplads nr. 8.

Egon har fortalt mig, at han har sejlet som fiskemedhjælper fra Stubbekøbing og Hesnæs havne. I 1960'erne var han lastbilchauffør hos en vognmand her i Sakskøbingområdet. Derefter blev han ansat på Sakskøbing Sukkerfabrik og var der, indtil han gik på efterløn. Jeg forstod på Egon, at det var fiskeriet, som altid havde haft hans største interesse.

Ikke for at nedvurdere Egon, men det var mit indtryk, at Egon Jensen var en lidt speciel person med sine egne meninger om, hvordan et menneskeliv skulle leves og meget mere, men han var skam også en mere begavet person, end mange vurderede ham til. Han fulgte ivrigt med i Pressens Radioavis om, hvad der foregik i denne verden. Jo, der er skam meget politisk, der er diskuteret og sat rigtigt på plads ved faskinerne.

Egon kunne blive enormt ophidset under disse diskussioner, og så kunne det ofte være vanskeligt at få ham til at falde til ro igen.

En person, som ingen skulle genere, var vores gamle borgmester, Kaj Petersen, så blev Egon sur. For, som Egon sagde:

- Borgmesteren havde engang givet ham en øl, og så skulle der altid tales pænt om ham.

Egon kunne godt tilgive en fejl begået af en ven.

Egon blev meget stolt, når nogen kom og spurgte efter fiskeskipper Egon Jensen. Hans fiskekutter lå på plads nr. 12 ved faskinerne, omtrent midt for Tarmfabrikken, og havde navnet "Valodia".

På et senere tidspunkt købte Egon en større kutter og en motorjolle. Det var vist en forkert investering, for fiskeriet kunne næsten ikke klare udgif-

terne, så her blev den årlige pensionistcheck på 5.000 kr. fra Pia Kjærsgård eller regeringen så brugt, det har Egon selv fortalt!

Det faste samlingssted for Faskine-gutterne og folk, der lige var en tur på havnen, var i mange år ud for Egons plads

Fra venstre Egon, Flemming, Erik, og Allan

Jeg kan huske den dag, hvor jeg første gang mødte Gutterne henne ved Egons Plads. Det var her dagen begyndte med en øl og ligeledes sluttede, også med en øl.

Jeg siger go'dav, og præsenterer mig. Straks siger en af Gutterne:

- Jeg håber, vi kan være på fornavn, Henning Vest og fortsætter med en lidt københavnsk dialekt:

- Vil du ha' en bajer?

Jeg svarer straks selskabet, at jeg er glad for, hvis vi kan være på fornavn, men jeg siger nej tak til en øl, for jeg er ikke tørstig. Straks flaber Gutten op og udbryder:

- Hva' faen', ka' du ikke drikke en øl sammen med kammeraterne?

Selvfølgelig svarer jeg ham straks og siger:

- Jeg vil meget gerne drikke en øl sammen med jer, men det bliver, når jeg har lyst. Jeg har fået et rigtigt godt indtryk af jer alle sammen og vil meget gerne tale med jer, men det bliver aldrig andre, der skal bestemme, hvornår jeg skal drikke en øl. Hvis ikke I kan acceptere det, så bliver jeg henne på min plads nr. 8!

Lige så længe Egon levede, gav jeg en omgang øl om året og sagde kun ja tak til en øl pr. år, men er ofte blevet budt en øl og har sagt nej tak. Dette afslag blev accepteret uden kommentarer. Jeg har altid været meget glad for at cykle ned og få en god mandesnak med Gutterne. Tonen kunne mange gange være lidt rå, men jeg har altid følt den hjertelig. Sproget har heller ikke altid været lige pænt, men det har mit skam heller ikke været.

Når Egon havde gummistøvler og regnbukser på, blev dette kaldt for dræber-uniformen. Den iførte han sig altid, inden han sejlede ud om morgenen for at røgte garn, og han lagde den ikke, før han havde slagtet og solgt dagens fangst. Men hvis man kom en tur ned på havnen over middag, og Egon stadig bar uniformen, så var der kun 3 muligheder, enten havde han ikke fået solgt sine fisk, eller han havde haft en god fangst på 4-8 skrubber, eller også var han blevet halvfuld.

På et tidspunkt gik der en stor fremmedarbejderdame rundt og samlede flasker. Inde på Egons terrasse var der så langt imellem brædderne, at en ølflaske kunne stå på hovedet, uden at den væltede, mens den blev helt tømt. Egon ville ikke have ølsjatter i sine indkøbsnet.

En dag, hvor Egon sad ude i styrehuset og syede garn, kom damen forbi og opdagede, at der stod nogle flasker inde på terrassen. Damen gik ind og tog nogle stykker, men de klirrede, da hun lagde dem ned i sin pose. Det hørte Egon og råbte ude fra båden, hvor han var viklet ind i garn. Damen rendte op imod byen, så da Egon var kommet ud af garnet, kunne han ikke nå at løbe hende op.

Så igen havde Fiskeskipperen lidt et tab!

En uge eller måske 14 dage efter flasketabet, kom jeg ned og skulle se til min båd. Der var ingen mennesker dernede uden Egon, som sad ude i styrehuset og syede garn. Han havde ikke set, jeg var kommet, så jeg krøb om bag rosenhækken og ind ad en lille sti før hans terrasse.

Her fik jeg fat i en kæp, som jeg stak ind imellem brædderne og fik væltet 3 flasker, som rullede rundt og klirrede. Hvor Skipper dog råbte og skreg ude i sit styrehus og næsten sprang fra kutteren og ind på terrassen. Her stod han og gloede på flaskerne, så ud på vejen, men ingen dame var at se nogen

steder. Igen ind at tælle flaskerne og samtidig mange grimme gloser og forbandelser, som jeg ikke vil gengive. Til sidst kunne jeg ikke længere undgå at grine højlydt, men havde jeg ikke været hurtig til at få rejst mig op, havde jeg fået en på lampen, for skipper var blevet meget sur.

Efter en kort stund kunne han heldigvis smile glad igen!

Egon spurgte mig en dag, om jeg kendte en smed, som ville se på hans toilet, for der sivede lidt vand. Han havde lige fået årsopgørelse fra vandværket, og de bæster ville have penge for 3 m³ vand.

Så nu skulle den vandudsivning stoppes hurtigst muligt!

En dag sidder Egon på sin terrasse og nyder det fine sommervejr. Pludselig opdager han, at der kommer en flaske drivende på vandet oppe fra byen. Han sidder og betragter flasken samt beregner, at den vil drive lige agten om hans kutter. Da den nærmer sig, gør Skipper sig klar til den store gevinst og lægger sig ned på knæ på agterdækket. Da flasken er lige nedenfor, bukker han sig ned for at snuppe den, men han havde helt glemt, at han havde sin biltelefon i brystlommen. Den glider ud af lommen, og det fornemmer Egon, som griber den, men er så uheldig at få overbalance og falde i vandet med biltelefonen i hånden. Egon svømmede ind til bredden og kravlede på land ved egen hjælp. Noget af tøjet tog han af og lagde til tørre. Biltelefonen skilte han ad, også den skulle tørres. For øvrigt kom den aldrig til at fungere mere. Resten af eftermiddagen sad Egon og var lidt sur, men hvis nogen spurgte, om han havde været ude og bade, så blev han meget sur og sagde en hel masse hurtigt efter hinanden.

En morgen med meget tæt tåge, hvor Ole og jeg kom ned til vores både, vi skulle ud og røgte skrubbegarn, så så vi, at Egon var sejlet ud for at røgte. Ole og jeg sejlede stille ud gennem fjorden, også forbi Egons garn, som stod lige uden for Oreby havn, men Egon og hans kutter så vi ikke noget til. Vi stoppede lige op og talte om, hvor Egon var blevet af.

Vi blev enige om at sejle videre, for vandet var helt stille, så der kunne ikke være sket andet end, at han stod på grund et eller andet sted, eller havde mistet orienteringen og lå stille og ventede på, at tågen skulle lette.

Da vi sejlede hjem, var tågen lettet, men Egon var ikke at se nogen steder. Da vi kom ind, var kutteren på sin plads, og Egon sad inde på terrassen og nyd morgenstunden. Vi spurgte ham om, hvor han havde været henne, men han havde da bare været ude og røgte sine garn.

Nogle dage efter, hvor jeg sidder og taler med Egon, fortæller han, at ved første lille drej efter Lystbådehavnen rejste han sig op for at se bedre, men

får væltet sin øl, og medens den bliver rejst op, mister han orienteringen og sejler direkte ind i mudderbanken ovre på Maltrupsiden. Han lader sin maskine gå stille og roligt bak og efter 15 minutters tid glider kutteren af grunden. Tågen er nu lettet så meget, at Egon kan skimte bøjerne og sejler i havn.

I det sidste stykke tid havde der været noget snak om, at de lidt større både skulle flytte op til den bro næsten oppe ved Roklubbens slæbested.

Jeg tror, det var et samtaleemne, som var sat i gang af nogle spøgefulde personer, der ville sætte lidt røre i andedammen!

Med det resultat, at Egon blev meget tosset, og nu skulle han ud og tale med Marianne. Det var hende, som styrede udlejningen af faskinepladserne for kommunen. For Egons kutter skulle ihvertfald (gammelt lollandsk udtryk) ikke flyttes nogen steder, for som Egon sagde:

- Min kutter, den bliver på plads nr. 12!

Småbåde-afdelingen ved faskinerne

Den 1. april (bemærk datoen) kom jeg ned ved faskinerne, og her var et par af gutterne faldet i snak med Egon. De havde fortalt ham, at nu var det vist endeligt blevet vedtaget, at de større både skulle flytte op til broen, hvor jeg kunne tilføje, at Egons kutter også skulle op ved broen. Jacob skulle hen på plads nr. 12, og Ole og jeg skulle flytte en plads udefter.

Efter denne 1. aprils oplysning blev fiskeskipper Egon Jensen meget hvid i ansigtet af raseri, og her udtalte skipperen nogle forfærdelige ord om hele byrådet, ikke engang borgmesteren blev skånet, selv om han engang havde givet Egon en bajer.

Der var i mellemtiden kommet et par gutter mere, som ville give en omgang øl, men Egon ville ikke have nogen øl. De kunne køre ham op på rådhuset, for der var lige et par ting, han gerne ville tale med de mennesker om.

Vi kæmpede virkelig en kamp med og få Egon til at forstå, at det var den 1. april i dag. Endelig, efter et kvarters tid, lykkedes det, og han sagde direkte til os:

- I store idioter, jeg troede sku` på det! og så fik Egon en øl.

Omkring 2003 var der kommet en sæl ind i Sakskøbing Havn. Sælen hyggede sig i 3-4 dage på en ponton, som ejes af Roklubben og lå ud for deres bygning.

En morgen, hvor Egon kom kørende med sin rollator, stoppede han op og betragtede sælen. Han mente, at dyret måske gerne ville klappes, så Egon kravlede på alle fire hen imod sælen, men da han manglede ca. 1 meter, for den hen og bed ham i armen. Konklusionen må være, at sælen ikke ønskede rivaler på sin ponton, og jeg har med egne øjne set rifterne i Egons arm.

En dag sagde Egon til mig, at det var nogle store ål, Jacob havde fanget. Nu havde de to herrer aldrig været de bedste venner, men kunne de drille hinanden, så gjorde de det. Egon fortalte mig, at Jacob næsten hver dag kom og løftede ålene i nettet op af dammen for at se, hvordan de havde det. Når de så var lagt ned i dammen igen, sad Jacob med hænderne ud over dammen, ligesom han smuldrede noget mellem sine fingre, som dryssede ned til ålene. Det kunne Egon ikke regne ud, hvad det var for noget.

Jeg fortalte Egon, at det nok var noget ålefoder, som hedder Viagra, for det vokser de godt af. Det foder havde Egon godt nok ikke hørt noget om, men nu ville han holde godt øje med Jacob. Nogle dage efter fortalte Egon en af gutterne, at han godt vidste, hvorfor Jacob havde sådan nogle store ål. Det var fordi, han fodrede dem med noget nyt fiskefoder, som hed Viagra.

Senere hørte man ikke mere om denne historie.

En dag var Egon oppe på kommunen for at klage over, at hans rollator var for lille og spinkel, der var nemlig kun plads til 12 øl i kurven. Det fik de flinke mennesker på kommunen hurtigt klaret. Han blev nu udstyret med en rollator, der kunne laste 16 øl.

Egon klagede ofte meget over alle de ujævnheder, der var på kommunens veje og fortove, men det var først rigtig slemt sidst på dagen, når han gik hjem fra dagens lille gerning på havnen.

Egon har for øvrigt engang fortalt mig, at i sommerhalvåret, når der var malkekøer på græs ovre på Maltrupside, blev malkepigerne sejlet over fjorden fra Oreby Havn og retur med mælken, som derfra blev hentet af en hestevogn og kørt til mejeriet.

En morgen ved 6-tiden, hvor jeg kom cyklende ned på havnen, blev jeg stoppet af en politibetjent, som spurgte, om jeg kendte noget til den rollator, som stod på Bredgårds havneplads. Jeg oplyste ham om, at det var Egon Jensens. Han var nok sejlet ud for at røgte sine garn, for dem satte han i går. Hvis du ser efter, så har han bundet den med et stykke reb, og det er ganske normalt. Egon var på værftsophold med skibet

Egons sidste bedrift, ca. en uges tid før han døde, var følgende: Der var kommet en del is på fjorden, så Egon startede motoren og satte skruen i gang, så den kunne sætte lidt strømninger i vandet, hvor isen blev slidt og gik i stykker, men Egon havde glemt, at han havde hængt et net med lidt ål i henne agter på kutteren. Nu skete der det, at nettet kom ind i skruen og blev slynget rundt med det resultat, at ålene fløj rundt på isen, men kom hurtigt ned i vandet igen som frie fisk.

Jeg besøgte Egon på Nykøbing F. Sygehus nogle dage, før han døde, men havde da forventet, at han kom hjem igen og passede sit skib og fiskeri. Den dag Egon ikke var her mere, døde også hyggen og glæden ved at komme ned ved faskinerne. Der var blevet tomt og trist, en god og rar kammerat manglede, for det var jo normalt, at Egon var på havnen fra solopgang til solnedgang. Jo, Egon var vores samlingspunkt ved faskinerne, enten det var sommer eller vinter.

Altid var han på plads nr. 12.

En god kammerat og ven er draget til de evige fiskerbanker.

”Æret være fisker Egon Jensens minde”

Livet skal jo gå videre, men der gik flere år, inden dette gode kammeratskab igen blev en realitet. Nogle af de andre ældre fritidsfiskere er her heller ikke mere, men heldigvis er nye kommet til.

Vores samlingsplads i de senere år har været ud for bådepladserne nr. 20 og 21. Sidstnævnte er Valdes plads. Han har for øvrigt indrettet sig med eget

kontor, dog uden tag, men dog lidt læ for vinden. Hen ad kl. 14:30 samles nogle få gutter i sommerhalvåret, men i dag i 2019 medbringer nogle en sodavand og andre intet.

- Nå ja, der er da et par af de gamle gutter, som godt kan nyde en øl!

Sværdfisken

Den 21. september 2010 fandt Allan Bonde en drivende, ung, men død sværdfisk i Sakskøbing Fjord. Den blev afhentet til nærmere undersøgelse, og det menes, at fisken var død på grund af sult, efter at den havde forvildet sig væk fra sit naturlige miljø.

Skarverne

Vi fritidsfiskere og ikke mindst erhvervsfiskerne er lidt trætte af skarven. Den er en stor konkurrent til fiskeriet i området mellem Askø, Bandholm, Orebykoven og Vigsø. Man kan finde mange forskellige oplysninger på nettet, men jeg valgte en fra foråret 2018:

Skarver ved Sakskøbing fjord

Skarv-bestanden i Danmark er på 31.605 ynglende par. Den lægger 2-4 æg om året til udrugning. Danmarkskortet viser, at der er flest ynglende par i det sydlige Smålandsfarvand, og det er her, vi befinder os. Skarven lever af ål, ålekvabber, torsk og sild og spiser 500-600 gr. fisk i døgnet.

Den 4. august 2018 kl. 6 var jeg oppe midt i det ovennævnte område. Det var næsten helt stille vejr, så frem med kikkerten for at tælle skarver alle 360° rundt. Her blev tallet på 216 skarver, men hvor mange var neddykket

efter fisk, og hvor mange var hjemme i rederne og fodre de unger, som næsten var flyvefærdige?

Her nede ved faskinerne er der kun en 4-5 lystfiskere tilbage. Det, man stadig kan glæde sig over, er, at man kan sejle ud en tidlig sommermorgen og nyde den flotte natur og hele dyrelivet.

Inden for de sidste 3-4 år er der ofte kommet en hunørn med sine 2 flyvefærdige unger, som hun træner i fangstangreb fra et højt træ. Det generer dem ikke, at man sejler stille og roligt ud gennem Fjorden. Efter at have passeret Oreby havn er der jo stadig Maltrup- og Orebyskovene. Når man så sejler retur efter et par timer, har hele fuglelivet ændret sig.

Fremstilling af ruser

Nu er det sådan, at Erik Clausen, Otto Jensen og jeg har syet mange af vores fiskeredskaber selv i mit udhus på Byvangen 11 i årene 2002 og 2003. Det var rigtigt hyggeligt, når vi sad alle 3 og syede sådan en vinterdag, hvor det blæste eller regnede udenfor. Vi satte en stor ære i selv at klippe og sy vores garn helt fra bunden. Vi startede med at købe 4 forskellige stykker garn, hvor der blev talt masker og klippet ud i de stykker, som så senere blev syet sammen til rad og ruser.

Det var nok også i disse vinterdage, de største fangsteventyr foregik. Der kom jo hurtigt et par kilo på, hver gang de blev genfortalt.

Til et sæt kasteruser (åleruser) blev knyttet følgende antal knuder:

Syning af 2 posere (ruser)	1480
Montering på bøjler	2400
Fastsyning af kalvebånd	0160
Syning af en rad	0560
<u>Indsyning af rad i 1ste bøjle</u>	<u>0040</u>
<u>I alt</u>	<u>4640 knuder.</u>

Det skal dog bemærkes, at vi for hver 10ende maske syede 1 låsemaske.

Frodes Havn på nordøst siden af Fjorden.

Kilde: Knud Hansen.

Dengang var der 7 fritidsfiskere ved Frodes bro. Her 9 år efter er der 3 til-

bage, men det er jo ens over hele området, for ingen nye kommer til. I dag er det tilladt at fiske med 6 sæt kasteruser eller 3 stk. skrubbegarn, men det koster 300 kr. i afgift til Staten om året, men fredningstiderne for de forskellige fiskearter skal overholdes.

I dag ligger der 6 små joller, 2 mindre sejlbåde og 2 motorbåde til lystsej-
lads.

Der findes for øvrigt en terrasse helt nede ved vandkanten med bord og bæk, som de nærliggende beboere også er velkomne til at benytte.

Her i 2019 blev det vedtaget, at den nordlige bro skal totalrenoveres.

År tilbage, hvor de store fragtskibe kom ind eller ud fra Sakskøbing havn, skulle fritidsfiskerne holde meget øje med disse skibe, for hvis ikke de kom væk i tide, blev de med deres små joller først skubbet væk, og når det store skib næsten var passeret, blev de suget ind imod det. Jo, det var skam ikke helt ufarligt at være fritidsfisker, selv inde på fjorden.

Frodes havn ved Orebyvej

Sakskøbing Bådelaug og Sejlklub i Maltrup Vænge

Kilde: Flemming Møller.

Stiftelsen af Sakskøbing Bådelaug og Sejlklub fandt sted hos Anton Hansen på Maribovej den 12. marts 1958.

Til bestyrelse blev valgt Knud Helge Edvardsen, formand, Povl Ringsing, kasserer, Tage Ditlevsen og Hans Bech.

Det første arrangement var standerhejsningen samme år, og ved den lejlighed gik en rød stander med gule fåresakse til tops. Dette er Sakskøbing bys vartegn.

På en ekstraordinær generalforsamling den 15. maj 1975 blev Sakskøbing Sejlklub opløst og Sakskøbing Bådelaug blev etableret med formand Johannes Thorvald. Klubbens aktiver var dengang 1 optimistjolle, 1 flagstang og en beholdning af flagstandere.

På den ordinære generalforsamling i 1977 var de første tanker fremme om etablering af en ny havn. Der var 2 muligheder: En placering bag ved Dammans plads eller ved den gamle badeanstalt ved Maltrup Vænge. Der var klart flertal for løsningen ved den gamle badeanstalt. Det var også et stort ønske at få samlet Bådelaugets medlemmer på et sted. På det tidspunkt var der placeret både inde ved Roklubben og ved den gamle badeanstalt ude ved Maltrup Vænge.

Der kom også mere gang i sejlaktiviteterne og i ungdomsarbejdet, og der blev indledt et samarbejde med Bandholm Sejlklub omkring onsdagssejladserne, som eksisterer den dag i dag.

Selve havnen startede omkring 1982 med små både. I løbet af 1980'erne blev der gjort et forsøg på at realisere et stort projekt ved Maltrup Vænge med en havn, der skulle være dobbelt så stor, som vi ser den i dag. Havnen blev ikke til noget, men andre projekter kom på bordet: Først en havn ved Oreby og dernæst ved Maltrup Vænge.

I 1988 fremlagde Sakskøbing Bådelaug planer om en ny havn med plads til 64 både. Det blev startskuddet til den nye havn. Anlægssummen var på ca. 1,2 million kr.

Den 11. dec. 1990 blev der afholdt stiftende generalforsamling i Sakskøbing Lystbådehavn A.M.B.A. Der blev valgt en bestyrelse bestående af Viggo Rasmussen, formand, Jørgen Olsen, næstformand, Steen Hansen, kasserer, Kaj Baltzer, sekretær og Poul Jensen som repræsentant for Bådelaugets. Der gik ikke lang tid før 35 bådejere havde tegnet sig som andelshavere. Derudover havde firmaet RP Entreprise (Roland Piszczek) tegnet sig

for 5 pladser og Sakskøbing Kommune havde givet tilsagn om at stå som garant for 24 pladser. Dermed var alle 64 pladser afsat.

I løbet af sommeren 1991 kom de sidste offentlige tilladelser på plads, hvilket betød, at udgravningen til lystbådehavnen kunne begynde i november 1991. I maj måned 1992 stod havnen klar til den endelige indvielse, der fandt sted den 28. maj. Forud var gået måneders arbejde, og der var lagt mange arbejdstimer i projektet, både frivillige arbejdstimer og betalte arbejdstimer. Samtidig skulle bådene også gøres klar, så det var et travlt forår i 1992.

Det var derfor en glad og stolt formand, Viggo Rasmussen, der indviede havnen. Han sagde blandt andet, at han håbede, at den nye havn vil blive fremmende for sammenholdet blandt sejlerne. Dette håb om sammenhold er til fulde indfriet.

Men en anden forudsætning for dette sammenhold var bygningen af et nyt klubhus. Dette projekt stod Sakskøbing Bådelaug for.

Maltrup Vænge lystbådehavn

Indtil 2007 blev havnen styret af en bestyrelse fra Sakskøbing Lystbådehavn, og klubhuset blev styret af en bestyrelse fra Sakskøbing Bådelaug. På en ekstraordinær generalforsamling den 15. maj 2007 blev klubberne lagt sammen til en klub under navnet Sakskøbing Bådelaug og Lystbådehavn,

som senere skiftede navn til Sakskøbing Bådelaug og Sejlklub. Der er dog forsat 2 særskilte regnskaber, et for havnen og et for bådelaug.

Havnen, klubhuset og alle faciliteter er gennem årene blevet passet og plejet af medlemmerne. Havnen har i dag 70 pladser, hvoraf de 5 er ejet af havnen.

Der blev afholdt 25 års jubilæum søndag den 28. maj 2017 for selve havnen.

Det sammenhold, som Viggo håbede på i sin tale for 25 år siden, er helt fantastisk i vores klub. Et af beviserne for dette var bygningen af de 2 nye flydebroer, som blev indviet på jubilæumsdagen. Formand Flemming Møller rettede på bestyrelsens vegne en stor tak til alle ildsjælene, som for mere end 25 år siden stædigt holdt fast i idéen om en ny havn ved Maltrup Vænge. Ligeledes lød en stor tak til Bådelaug, som opførte vores dejlige klubhus for snart 25 år siden.

Borgmester John Brædder indviede de 2 nye broer ved at klippe snorene, hvorefter der blev udbragt et leve for Havn og Klub, Sakskøbing Bådelaug og Sejlklub. Herefter hyggede alle sig med et par pølser fra grillen tilsat lidt fadøl.

Tirsdag den 17. april 2018 blev der afholdt 25 års jubilæum for klubhuset.

På generalforsamlingen den 17. marts 1992 var der kommet et forslag fra Lars Z. Nielsen, der fremlagde planen om det kommende klubhusbyggeri. Senere blev der fremlagt en ny plan, som endte med det hus, som findes i dag.

Den 20. november 1992 kunne der holdes rejsegilde på byggeriet.

Medlemmerne havde selv lavet arbejde for ca. 150.000 kr. Der var også en flot støtte fra byens erhvervsliv, som stillede materialer til rådighed for ca. 100.000 kr., så klubhuset blev billigere end forventet, nemlig på 319.000 kr. Men en af udfordringerne undervejs var jordbundsforholdene, som var lidt tvivlsomme. Derfor er huset opført på et 10 tons tungt stålement, så det let kunne rettes op, hvis det skulle gå hen og synke. Da byggeriet næsten var færdigt, fik man en slem forskrækkelse, nemlig en oversvømmelse. Den kom den 22. februar 1993, hvor vandstanden nåede op på ca. 1,90 m over daglig vande. Vandet voldte stor skade inde i Sakskøbing by, og herude havde vandmasserne løftet det nylagte gulv, men det faldt heldigvis på plads igen.

Senere er værkstedet kommet til, og klubhuset er blevet hævet for at undgå oversvømmelser. Det betød også, at vi fik en fantastisk god udsigt fra klubhuset ud over fjorden.

Hermed en stor tak til de ildsjæle, som dengang lagde deres arbejde og energi i byggeprojektet. Det er vi alle rigtig glade for i dag.

Klubbens bestyrelse i 2019:

Flemming Møller, formand, Gerner Sigvard, næstformand, Tonny Borre Larsen, kasserer, Ole Hviid Poulsen, sekretær, Louis Buchholtz, Henrik Jørgensen, Dick Liisborg, medlemmer, Henrik Jørgensen, Flemming Jensen, suppleanter og Svend Erik Nymand, havnefoged.

Maltrup Vænge set fra Orebyvej

Mads Harder

Skribentens egne oplevelser med Mads Harder og Sejlklubben

Omkring den 1. juni 1987 blev jeg ringet op af en herre, der præsenterede sig som Mads Harder, formand for Sejlklubben i Maltrup Vænge. Jeg kendte hverken navnet Harder eller Sejlklubben på det tidspunkt, men Mads fortalte, han havde fået oplyst, at jeg sejlede som skipper på et af Marine-

hjemmeværnets fartøjer MHV 75 Luna, som vejede 80 ton og havde en dybgang på 2,40 m.

Det var Sejlklubbens ønske at bruge skib og besætning som dommerskib ved deres kapsejlad den 12. sep. 1987. Dette, syntes jeg, var en lidt anderledes opgave. Efter godt ½ times samtale, lovede jeg Mads at arbejde videre på tilbuddet. Da jeg havde fået godkendt sejlplanen for juli kvartal af min chef, ringede jeg til Mads, og fortalte, at opgaven skulle blive udført, men hvis vi blev kaldt ud til redning eller eftersøgningsopgaver, kom vi måske ikke, eller forlod dem øjeblikkelig.

Vi afgik fra Gedser den 11. september kl. 17:00, hvor vi op gennem Østersøen indberettede 3 skibe og en Sandsuger, der sugede ca. 50 m fra kysten. Den 12. sep. kl. 6:00 ankom vi til Sakskøbing Havn. (Godt, jeg har gemt mine gamle logbøger). Ved 7:30-tiden kom Mads og hans hustru Lis ombord. Det var først her, vi opdagede, at Mads var blind. Vi startede dagen med lidt morgenmad, og herunder fik vi den endelige briefing af Mads. Vi afgik ved godt 8-tiden, da vi havde fået overdommeren med. Derfra ud til en position mellem Orebysskoven og Bandholm, hvor vi ankrede op. Her passede dommeren og 2 mand på skift arbejdet oppe på dækket. Ved 15-tiden havde alle de deltagende både passeret dommerskibet, og vi returnerede til Sakskøbing Havn. Hele besætningen på 6 mand blev inviteret med til spisning sammen med sejlerfolket, og vi havde en rigtig hyggelig aften. Den 13. september kl. 9:00 afgik vi fra Sakskøbing havn efter en god oplevelse. Vi ankom til Guldborg kl. 13:00, hvorfra jeg havde 2 sejladser i den kommende uge.

Samme procedure blev brugt året efter i 1988 sammen med Mads Harder, hvor vi sejlede fra Nykøbing den 9. september kl. 17:00 og ankom til Sakskøbing kl. 21:00. Næste morgen Kl. 8:00, da vi havde fået overdommeren, Lis og Mads Harder ombord, sejlede vi ud til vores ankerplads. Da vi havde spist frokost, spurgte Mads, om vi har et søkort ombord over Lillebælt, det havde vi. Ja, for Mads ville gerne høres i navigation vedrørende en sejlads ned gennem Lillebælt. Han ville være sikker på, om han kunne huske kurser og faste punkter. Mads stillede sig ved håndtagene til skruestigning og omdrejninger. Tænke sig, manden kunne næsten huske det hele - godt gået, selv om det var mange år siden, han aftjente sin værnepligt, hvor han var navigatør på en ubåd.

Jeg tilbød Mads at lægge skibet til, når vi kom ind i Sakskøbing Havn. Hele vejen ind stod Mads og holdt i håndtagene til omdrejninger og skruestigning. Da vi kom ind, skulle vi lægge der, hvor Omø Sund ligger i dag. Jeg

stod bag ved og gav kommandoerne, og Mads lagde skibet til kaj. Da skibet var fortøjet, åbnede en af dækgasterne døren ind til styrehuset og sagde:

- Godt gået skipper! Her fældede Mads et par små tårer.

Om aftenen blev hele besætningen igen inviteret sammen med vores koner og kærester til spisning og dans. Besætningen sluttede festen kl. 1:00, sendte pigerne hjem og gik til køjs. Næste morgen efter morgenkaffen returnerede vi til Nykøbing F.

Mads Harder havde på et tidspunkt spurgt, om han måtte komme med, hvis jeg en dag skulle sejle gennem Lillebælt. Jeg svarede ham, at hvis det på nogen måde blev muligt, ville jeg ringe til ham, men desværre lykkedes det aldrig. De gange, hvor jeg sejlede gennem Lillebælt, var i de 8 år, hvor jeg sejlede som instruktør for Søfartsskolen. Men hvor ville jeg gerne have givet Mads den glæde.

MHV 75 Luna

Et par måneder efter den sidste sejlads i Sakskøbing, blev jeg indkaldt sammen med de andre skippere til et møde på Flådestation Korsør. Ved den lange pause om formiddagen kom min næsthøjeste chef, Lasse, hen til mig og bad mig om at gå med op på hans kontor, for der var lige et par ting, vi skulle havde afklaret. Da vi har sat os godt tilrette, fortalte han, at en af

hans genboer, som han havde mødt en dag, hvor de var ude at lufte deres hunde, fortalte, at han havde været i Sakskøbing og fået en rigtig god hjælp og betjening ombord på et af hans skibe, hvor han havde været dommer ved en kapsejlads. Lasse havde derefter spurgt om skipperens navn, hvorefter manden svarede, at han hed Henning. Så sagde Lasse til mig:

- Henning, på en måde kan jeg godt forstå dig, men her har du overtrådt dine beføjelser, og jeg forventer hermed, at du stopper med dette. Så Henning, du får en henstilling af mig, og så bliver dette her mellem os to, det kommer ikke længere.

Lasse takkede for samtalen, og jeg undskyldte. Så hermed sluttede min deltagelse ved Sejlklubbens kapsejladser med Marinens fartøjer.

Jeg fik så godt indtryk af Sejlklubbens medlemmer og Sakskøbing by, og det var en af grundene til, at jeg valgte at tilbringe min alderdom her sammen med Anne.

Optimist jolle døbes, yderst til højre Mads Harder

Oreby Havn

Her ved Oreby Havn er der næsten ingen aktivitet mere, her er kun en jolle og en mindre lystbåd tilbage. Men inden for de sidste år er der kommet flere badende gæster. Nord for havnemolen er der nemlig sandet meget til inden for de sidste 4-5 år, hvilket har givet fine badeforhold for de ofte mange børn, der bader sammen med en af forældrene, og det er rigtigt fornuftigt, for inden for nogle få meter er der pludselig en vanddybde på 3 m.

Oreby Havn blev skabt som et udskibningssted for Orebygård, der er et baroni fra 1784 med mange fæstegårde og meget store jordbesiddelser. Derfor var der brug for et udskibningssted til herregårdens og fæstebøndernes afgrøder, især korn. Havnen vidner i dag om godsets tidligere drift, der både omfattede en havn, et toldsted og en privilegeret lods fra 1800-tallet til ind i 1900-tallet. Området er i dag et fint kulturmiljø med et velbevaret klassisk herregårdsmiljø. Oreby Havn var ligeledes i 1800-tallet et ladested for købstaden Sakskøbing, der var vanskelig at besejle pga. indsnævringen ved Oreby og vanddybden i den smalle Sakskøbing Fjord. Sakskøbing havde en betydelig industri. Havneudvalget i Sakskøbing anmodede den 4. februar 1882 Marineministeriet om at få en lods til Oreby. Han skulle lodse fragtskibene ind igennem Sakskøbing Fjord.

Lodshuset blev opført af lodsvæsenet, og Sakskøbing kommunale lods blev i 1919 erstattet af en 1 fast lods suppleret med hjælpelods. Lodsens skulle ikke betale for leje af Lodshuset, men skulle vedligeholde de fornødne fartøjer.

Oreby Havn har også været færgested over til beboerne i Maltrup Vænge.

Femø Lodseri

Femø Lodseri blev etableret i 1851 med det formål effektivt at kunne dække stort set hele Smålandsfarvandet. Femø Lodseri kom til at bestå af 4 faste lodser, som blev fordelt med 1 lods på Femø, 1 på Vejrø, 2 i Bandholm, hvoraf den ene var lodsformand. Femø Lodseri blev nedlagt og overgik omkring 1930 til Guldborg Lodseri.

Orebygård

Orebygård er en gammel hovedgård, som nævnes første gang i 1231.

Gården ligger i Sakskøbing Landsogn. Hovedbygningen er opført i 1578-87 ved Hans van Steenwinckel. Den blev ombygget i 1872-74 af Ove Petersen. Hovedbygningen og parken på 10 hektar blev i 2001 solgt fra godset og tilhører nu Hans Michael Jebsen.

Sejler man ud for Oreby havn kan man på styrbords side skimte spiret på Orebygård. Forsættes sejladsen kan man senere se hele det forladte slot i nederlandsk renæssancestil, som ligger så flot der inde imellem træerne.

Oreby havn, gods og kro

Oreby Kro

Den nuværende hovedbygning, som anvendes i dag, menes at være opført i 1847 under en ombygning, men der har været drevet kro på stedet siden den 5. marts 1737, hvor bevillingen blev underskrevet af Kong Christian d. VI. Den blev givet til daværende ejer af Oreby Gods, greve og major Christian Christoffer Holck, som hermed fik tilladelse til "at lade holde kro eller værtshus reissende såvel som De andre med behøvende logementer, samt spise og drikkevarer til nødtørftighed og for billig betaling sammensteds betjene dog at stedets beboere ingenlunde understår sig der at brygge Øl og Brændevin".

Det var altså en kro med overnatningsmuligheder, med salg af mad og drikkevarer, dog uden tilladelse til egen produktion af øl og spiritus.

Den næste krovært var Rasmus Hansen, og i 1787 kan man se i folketællingen, at værten hed Arndt Laurits Larsen. For Larsen betød det så meget at bevare det sobre miljø, at kroens "stamgæster" kun kunne få en ration på

3 genstande om dagen. Stamgæster var jo folk fra slottet og avlsgården, samt havnearbejdere, der alle skulle i gang dagen efter.

Det siges nu, at andre heller ikke slap godt fra en tår over tørsten. Det skete til tider ved et større selskab, at en gæst blev for munter, hvorefter han blev beordret til at løbe frem og tilbage foran kroen, indtil han, efter restauratør Larsens opfattelse, var blevet ædru nok.

Ellers må det siges, at publikum dengang var de samme som i dag: En blanding af kaffe- og spisegæster, nogle fra afholdte selskaber.

Området omkring kroen er som dengang stadig smukt og en udflugt værd.

H.C.R.L. 1847 står der på gavlen af kroen. Hermed fortælles, at bygherren var Henriette Christina Rosenørn Lehn, et navn, hun giftede sig til.

Omkring 1950 nedlagde man kroen og lod den indrette til dommerbolig ved embedet i Sakskøbing. Dette varede i ca. 25 år, indtil embedet blev nedlagt, og herefter fungerede bygningen som privatbolig.

I 1982 overtog Sven Zibrandtsen lejemålet med det formål at genetablere krodriften. I Sakskøbing Avis, den 28. oktober 1987 kan man læse, at Zibrandtsen fejrede kroens 260 års jubilæum med god gammeldags mad ud fra opskrifter fra 1700-tallet, dvs. davre, sulemad, saltkød, fedtebrød, kål og lignende.

Tidligere var det en væsentlig mindre del af bygningen, der blev anvendt til kro. I den del, hvor der nu er indgang / hall, var der krostue, og hvor der er toiletter, var der kamre til pigerne (karlene sov i baghus og stald), og de to små stuer til højre var privatbolig, mens den store sal med pejs blev brugt til fester og større sammenkomster.

Kroen er i dag moderniseret, men man har forsøgt at bevare noget af den gamle stil og atmosfære.

I 2001 blev Oreby Slot, Oreby Mølle og Oreby Kro købt af Hans Michael Jebsen, der har en helt speciel evne til at finde og bevare skjulte perler i Danmark.

Henning Vest